Řeka Bílina a vodní nádrž Újezd jsou plné vlhčených ubrousků

1.7.2024 - Dana Zikešová | Povodí Ohře

Významnou roli ve znečištění povrchových vod hrají jednorázové hygienické potřeby, a to především vlhčené ubrousky, které se do řek a vodních nádrží dostávají odpadními vodami. Nejvíce znečištěnou řekou na našem spravovaném území je Bílina a následně vodní nádrž Újezd. Odpad z nerozložitelných plastů ulpívá na dně toku, na vegetaci a ukládá se do dnového sedimentu. K tomu, jak této závažné situaci předejít, stačí málo – odpad vhazovat do koše, ne do toalety.

Na našem spravovaném území se setkáváme s problémy, které negativně ovlivňují kvalitu povrchových vod. Vodní toky a na nich postavená vodní díla se potýkají s celou řadou znečišťujících látek, které jsou obsaženy ve vypouštěných odpadních vodách. Moderní doba přinesla zcela nový druh znečištění, který je bohužel dost významný. Jedná se o jednorázové hygienické potřeby, zejména pak vlhčené ubrousky. Tyto hygienické pomůcky a vlhčené ubrousky jsou z valné většiny složené z nerozložitelných plastů a dostávají se do vodních toků v obrovském množství. Část těchto pevných odpadů ulpí na dně vodního toku či na vegetaci, ale většina je odnášena dále po toku až do nejbližšího vodního díla (např. nádrže či jezu). V těchto zdržích se následně vlhčené ubrousky a podobné hygienické potřeby trvale ukládají do dnového sedimentu. Kromě prostého faktu, že se tímto naše vodní toky a nádrže stávají skládkami pevných odpadů, si je nutné uvědomit, že vlhčené ubrousky a hygienické potřeby jsou zdrojem mikroplastů, nositelem nebezpečných a často rezistentních mikroorganismů a vnášejí do říční sítě řadu chemikálií (parfémující látky, konzervanty, dezinfekční přípravy). Tyto vlhčené ubrousky jsou také hrozbou pro kanalizace a čistírny odpadních vod, neboť mohou způsobit řadu havárií ve formě ucpání kanalizací nebo poruch čerpadel.

Nejvíce znečištěná je řeka Bílina a vodní nádrž Újezd

Příkladem tristní situace je stav řeky Bíliny, které se významně věnujeme od roku 2017 jako jednomu z nejvíce znečištěných toků. Byla navržena řada opatření, která se začínají realizovat. Ačkoliv Bílina pramení v Krušných horách nedaleko Jirkova a je vodním zdrojem pro výrobu pitné vody, tak po pár kilometrech pod městem Jirkovem je už zaznamenáno zvýšené znečištění, mimo jiné vlhčenými

ubrousky. Ty se do Bíliny a následně do vodního díla Újezd dostávající kvůli odlehčení z jednotného kanalizačního systému města Jirkova.

Během silných dešťů dochází ke kontaminaci toků

S ohledem na probíhající klimatické změny se mění rozložení srážek směrem k extrémům, kdy sucho střídají přívalové srážky. To má významný vliv na funkčnost jednotných kanalizačních systémů, které v našem správním území převažují. To vše je ještě umocněno rozšiřováním sídel a budování nových zpevněných ploch, z nichž srážkové vody v mnoha případech odtékají jednotnou kanalizací. Za bezdeštného období je veškerá voda z jednotné kanalizace odváděna na čistírnu odpadních vod (ČOV). Dnešní ČOV ve většině případů umožňují čištění na úrovni nejlepších dostupných technologií. Během srážek však musí být kanalizace a ČOV technicky ochráněna proti hydraulickému přetížení a vyplavení směsí odpadních a srážkových vod. Z tohoto důvodu jsou na trasách jednotných kanalizací zařazovány odlehčovací komory, v nichž se směs srážkových a odpadních vod za deště odkloní od ČOV a je napřímo vypouštěna do vodního toku. Již zmíněné vysoké výkyvy v rozložení srážek mají vliv na chod odlehčovacích komor a jejich činnost posouvají daleko od standardu. Nejrizikovější je situace, kdy po delším bezdeštném období přijde intenzivní srážka. Tímto způsobem dochází za dešťů k silné kontaminaci našich toků splaškovými i průmyslovými odpadními vodami či proplachem kanalizace, která obsahuje zahnilý kanalizační sediment.

Toaleta není koš

V každodenním životě je třeba si uvědomit, že do kanalizace patří pouze splaškové vody z domácnosti. Aby kanalizace a čistírna odpadních vod fungovala co nejhospodárněji, je v zájmu každého z nás. Co určitě do toalety nepatří a stačí vhodit o kousek vedle do odpadního koše?

- Zbytky jídel, ovoce a zeleniny, kávová usedlina, žvýkačky
- Tuky a oleje
- Víčka od pasty, náplasti, obvazy
- Hygienické potřeby (vlhčené ubrousky, vložky, tampony, pleny, vata apod.)
- Hrubé nečistoty (písek, štěrk, střepy)
- Nedopalky od cigaret
- Léky a chemikálie